

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ

Г-Н Р. MENGOZZI

представено на 5 април 2011 година¹

1. Настоящото преюдициално запитване води началото си от спор между Bayer CropScience AG (наричано по-нататък „Bayer“), германско дружество, и Realchemie Nederland BV (наричано по-нататък „Realchemie“), холандско дружество, пред германските юрисдикции. Bayer обвинява Realchemie, че е нарушило негови патентни права. В рамките на това производство съдът е наложил на Realchemie плащането на „глоба като гражданско-правна санкция“ по смисъла на германското право. Bayer, което иска тази глоба да бъде заплатена в Нидерландия, е поискало решението, с което е наложена глобата, да бъде признато и изпълнено в тази държава членка и за тази цел започва процедура по екзекватура. Първият въпрос, повдигнат от запитващата нидерландска юрисдикция, е дали подобна глоба е от областта на гражданските и търговските дела по смисъла на Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела².

2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост³, задължава държавите членки да постановят по-тежко решение относно съдебните разноски спрямо ответника в рамките на производство по екзекватура, което цели да постигне признаване и изпълнение на решения, постановени в страната по произход, които имат за цел закрилата на право върху интелектуална собственост.

I — Правна уредба**A — Право на Съюза**

1. Регламент № 44/2001

2. На второ място, запитващата юрисдикция поставя на Съда въпроса дали член 14 от Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 29 април

3. Както е посочено в съображение 2 от Регламент № 44/2001, той цели по-конкретно

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — ОВ L 12, 2001 г., стр. стр. 1; Специално издание на български език, глава 19, том 3, стр. 74.

3 — ОВ L 195, стр. 16; Специално издание на български език, глава 17, том 2, стр. 56.

да създаде „разпоредби за уеднаквяване на правилата за конфликт на юрисдикции по граждански и търговски дела и за опростяване на формалностите с оглед бързо и опростено признаване и изпълнение на съдебни решения от държавите членки, които са обвързани по настоящия регламент.“

4. Съображения 6 и 7 от Регламент № 44/2001 гласят:

„(6) С оглед постигане на целта за свободно движение на съдебни решения по граждански и търговски дела е необходимо и подходящо правилата, приложими по отношение на компетентността и признаването и изпълнението на съдебни решения, да се регламентират с правен акт на Общността, който е със задължителна сила и се прилага пряко.

(7) Обхватът на настоящия регламент трябва да включва всички основни граждански и търговски дела с изключение на някои ясно определени дела.“

5. Съображения 16 и 17 от Регламент № 44/2001 предвиждат:

„(16) Взаимното доверие в упражняването на правосъдие в Общността оправдава съдебни решения, които са постановени в държава членка, да

бъдат автоматично признавани без нуждата от някаква процедура, освен в случаите на оспорване.

„(17) По силата на същия принцип на взаимно доверие трябва да бъде ефективна и бърза процедурата за превръщането на едно съдебно решение, което е постановено в една държава членка, в изпълняемо в друга. За тази цел декларацията, че едно съдебно решение е изпълняемо, трябва да бъде издавана на практика автоматично след изцяло формална проверка на представените документи, без съдът да има възможност да повдига по свой почин някое от основанията за неизпълняемост, които са установени по силата на настоящия регламент.“

6. Съображение 19 от Регламент № 44/2001 предвижда, че „трябва да се гарантира приемственост между Брюкселската конвенция [от 1968 г. относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право (наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“) ⁴] и настоящия регламент и за тази цел трябва да се установят преходни разпоредби. Същата нужда от приемственост се прилага и по отношение на тълкуването на Брюкселската конвенция от Съда“.

7. Член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001 предвижда, че „настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на

4 — Консолидирана версия (ОВ С 27, 1998 г., стр. 1).

съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, данъчни, митнически или административни дела“.

8. По смисъла на член 32 от Регламент № 44/2001, „съдебно решение“ означава всяко съдебно решение, постановено от съд или правораздавателен орган на държава членка, както и да се нарича съдебното решение, включително декрет, разпореждане, решение или заповед за изпълнение, както и определянето на разностите от служител на съда“.

9. Член 34, точка 2 от Регламент № 44/2001 утвърждава принципа, според който „[с]ъдебно решение, не се признава [...], когато то е постановено в отсъствие на страната, ако на ответника не е връчен документът за образуване на производството или равностоен документ в достатъчен срок, за да има възможност да организира защитата си, освен ако ответникът не е успял да започне дело за оспорване на съдебното решение, когато е било възможно да стори това“.

10. Член 38, параграф 1 от Регламент № 44/2001 предвижда, че „[с]ъдебно решение, постановено в държава членка и подлежащо на изпълнение в тази държава членка, се изпълнява в друга държава членка, когато по искане на всяка заинтересувана страна то бъде обявено за изпълняемо там“.

11. Член 49 от Регламент № 44/2001 предвижда, че „[ч]уждестранно съдебно решение, с което се нарежда периодично плащане посредством глоби, е изпълняемо в държава членка, където се иска изпълнение, само ако размерът на плащането е бил окончателно определен от съдилищата на държавата членка по произход на съдебното решение“.

2. Директива 2004/48

12. Съображение 3 на Директива 2004/48 гласи, че „липсата на ефективни средства за изпълнение на права върху интелектуална собственост обезкуражава [иновациите] и творчеството, намаляват и инвестициите. Следователно е необходимо да се гарантира, че материалното право върху интелектуалната собственост, което понастоящем до голяма степен представлява част от достиженията на правото на ЕС (acquis communautaire), се прилага ефективно в Общността“.

13. Съображения 8—10 от Директива 2004/48 гласят:

„(8) Несъответствията между системите на държавите членки по отношение на средствата за упражняване на правата върху интелектуална собственост накърняват правилното функциониране на вътрешния пазар и поради това е невъзможно да се гарантира, че правата върху интелектуалната собственост се ползват от равностойна закрила в Общността. Това положение не насърчава свободното движение в рамките на вътрешния пазар, нито създава благоприятна среда за лоялна конкуренция.

(9) [...] Ето защо сближаването на законодателств[а]т[а] на държавите членки в тази област е съществена предпоставка за правилното функциониране на вътрешния пазар.

- (10) Настоящата директива има за цел да сближи законодателните системи, за да се гарантира висока, равностойна и еднаква степен на закрила във вътрешния пазар.“

14. Съображение 11 от Директива 2004/48 уточнява, че „[н]астоящата директива няма за цел въвеждане на хармонизирани правила за съдебно сътрудничество, юрисдикция, признаване и въвеждане в сила на решения по граждански и търговски въпроси, нито се занимава с приложимото законодателство. Съществуват инструменти на Общността, с които подобни въпроси се уреждат най-общо и по принцип са еднакво приложими за интелектуалната собственост“.

15. Член 1 от Директива 2004/48 прогласява, че тя „се отнася за мерките, процедурите и средствата за защита, които са необходими за гарантиране спазването на правата върху интелектуална собственост“.

16. Член 2, параграф 1 от Директива 2004/48 предвижда, че „[б]ез да се засягат средствата, които са или могат да бъдат предвидени в законодателството на Общността или в националното законодателство, доколкото тези средства могат да са по-благоприятни за притежателите на права, мерките, процедурите и средствата за защита, предвидени в настоящата директива, се прилагат в съответствие с член 3 за всички нарушения на права върху интелектуална собственост, както е предвидено в законодателството на Общността

и/или в националното законодателство на съответната държава членка“.

17. Член 14 от Директива 2004/48, озаглавен „Съдебни разноски“, гласи, че „Държавите членки гарантират, че понесените от печелившата страна разумни и пропорционални съдебни разноски и други разходи са за сметка на губещата страна, освен ако това не се позволява от съображения за справедливост“.

Б — *Германска правна уредба*

18. Членове 890 и 891 от германския граждански процесуален кодекс (Zivilprozessordnung, наричан по-нататък „ZPO“) гласят:

„Член 890

Принудително изпълнение на задължение за бездействие и на задължение да се търпи определено действие

1. Ако длъжникът не изпълни задължението си за бездействие или задължението си да търпи определено действие, ще бъде осъден по искане на вискателя от първоинстанционната юрисдикция да заплати глоба като гражданскоправна санкция и в случай на несъбираемост — на лишаване от свобода или на лишаване от свобода за максимален срок от шест месеца. Всяка глоба като гражданскоправна санкция не може да надвишава 250 000 EUR, а лишаването от свобода — общо две години.

2. Осъждането трябва да бъде предшествано от предупредително съобщение, направено от първоинстанционната юрисдикция след поискване, ако то вече не фигурира в решението, с което е наложено задължението.
2. [JBeitrO] се прилага също спрямо събирането на вземанията, посочени в параграф 1, от съдебните органи на провинциите, доколкото вземанията произтичат от федерална правна уредба.“
3. По искане на взискателя длъжникът може да бъде осъден и да представи гаранция за всички последващи вреди, които биха произлезли в определен срок от всяко друго неизпълнение.

В — *Нидерландска правна уредба*

Член 89I

Производство, изслушване на длъжника, осъждане относно съдебните разноски

Решенията на основание членове 887—890 се постановяват под формата на определение [...].“

19. Член 1 от правилника за събиране на наложените по съдебен ред глоби (Justizbeitragsordnung, по-долу „JBeitrO“) предвижда:

„1. Събирането на следните вземания се подчинява на настоящия [JBeitrO], доколкото това е присъща на федералните съдебни органи функция:

[...]

(3) глобите като гражданскоправни санкции и имуществените санкции;

[...].

20. От делото е видно, че посредством член 1019h от нидерландския граждански процесуален кодекс Кралство Нидерландия е транспонирано във вътрешния си правов ред разпоредбата на член 14 от Директива 2004/48. Според твърденията на запитващата юрисдикция тази разпоредба позволява в случаите, за които се отнася посочената директива, по-тежко от обикновеното осъждане за съдебните разноски.

II — Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

21. Спорът по главното производство е между Realchemie и Bayer пред Hoge Raad der Nederlanden (Нидерландия) и води началото си от предишно производство, образувано по искане на Bayer в Германия.

22. В рамките на производство за налагане на привременни мерки, въз основа на

подаден пред него иск от Bayer, Landgericht Düsseldorf (Германия) с определение от 19 декември 2005 г. (наречено „основно определение“) е забранил на Realchemie, поради нарушение на патентни права, да внася, да държи и да търгува с някои пестициди в Германия. Така наложената забрана е съпроводена с имуществени санкции. Освен това Realchemie е трябвало да съобщи търговските сделки, свързани с въпросните пестициди, и върху складовата му наличност е трябвало да бъде учреден законен залог. Основното определение осъжда Realchemie да заплати и съдебните разноски⁵.

23. На 17 август 2006 г. по искане на Bayer на основание член 890 от ZPO Realchemie е осъдено с определение, прието от Landgericht Düsseldorf, да внесе в касата на същия съд глоба, като „гражданскоправна санкция“ в размер на 20000 EUR, за нарушение на постановената в основното определение забрана. Определението осъжда Realchemie да заплати и съдебните разноски⁶.

24. С ново определение от 6 октомври 2006 г. Landgericht Düsseldorf налага на Realchemie имуществена санкция в размер на 15000 EUR с цел да го подтикне да съобщи търговските си сделки, посочени в основното определение. Освен това Realchemie е осъдено да заплати

разноските, свързани с това производство по налагане на имуществени санкции⁷.

25. Установено е, че тези шест решения са били съобщени на Realchemie.

26. На 6 април 2007 г. Bayer сезира Rechtbank 's-Hertogenbosch (Нидерландия) по реда на бързо производство с цел да направи изпълняеми в Нидерландия всичките шест решения, приети от Landgericht Düsseldorf. Bayer е поискало също така Realchemie да бъде осъдено за съдебните разноски в рамките на това производство. На 10 април 2007 г. посоченият съд по реда на бързото производство уважава искането на Bayer и осъжда Realchemie да заплати съдебни разноски в размер на 482 EUR.

27. На 14 юни 2007 г. Realchemie подава жалба на основание член 43 от Регламент № 44/2001, позовавайки се на основанието за отказ, посочено в член 34, точка 2 от посочения регламент. Дружеството поддържа, че основното определение, това, с което е наложена глобата като гражданскоправна санкция, както и определението, налагащо имуществена санкция, не могат да бъдат признати и изпълнени в друга държава членка, тъй като са постановени, без Realchemie да е било призовано и без провеждането на устно обсъждане. Що се отнася до решенията относно съдебните

5 — С определение от 29 август 2006 г. Landgericht Düsseldorf е определил съдебните разноски в размер на 7829,60 EUR.

6 — С определение от 19 септември 2006 г. Landgericht Düsseldorf е определил съдебните разноски в размер на 898,60 EUR.

7 — С определение от 11 ноември 2006 г. Landgericht Düsseldorf е определил съдебните разноски в размер на 852,40 EUR.

разноски, те не могат да бъдат нито признати, нито изпълнени, поради това че представляват неразделна част от трите горепосочени определения. Що се отнася в частност до определението, с което е наложена глоба като гражданскоправна санкция, Realchemie поддържа, че отправеното от Bayer искане за изпълнение трябва да бъде отхвърлено, защото глобата, която по силата на JBeitrO се събира служебно от германските съдебни власти, се дължи не на Bayer, а на германската държава.

28. На 26 февруари 2008 г., след изслушване на страните, гражданският състав на Rechtbank 's-Hertogenbosch отхвърля жалбата на Realchemie, потвърждава решението от 10 април 2007 г. и осъжда Realchemie да заплати съдебни разноски, възлизаци на 1 155 EUR. Rechtbank 's-Hertogenbosch приема, че макар да са постановени по едностранно искане на Bayer, трите спорни определения представляват решения по смисъла на член 32 от Регламент 44/2001. По отношение на определението, с което е наложена глоба като гражданскоправна санкция, Rechtbank 's-Hertogenbosch потвърждава, че фактът, че сумата от 20 000 EUR трябва да бъде изплатена на Gerichtskasse, т.е. на касата на Landgericht Düsseldorf, не накърнява правото и интереса на Bayer от ефективното внасяне на глобата от страна на Realchemie в посочената каса. Всъщност глобата цели да постигне изпълнението на основното определение в интерес на спечелилата страна, т.е. Bayer. Следователно същата има достатъчен интерес да продължи изпълнението на определението, с което е наложена глобата, в Нидерландия. Накрая, Rechtbank 's-Hertogenbosch е осъдил Realchemie да заплати съдебните разноски и ги е определил, съобразно общия режим, противно на искането на Bayer да бъде приложен член 1019h от нидерландския граждански

процесуален кодекс или поне член 14 от Директива 2004/48.

29. Тъй като решението по жалбата на основание член 43 от Регламент № 44/2001 подлежи по силата на член 44 от същия регламент и неговото приложение V на касационно обжалване, Realchemie обжалва по реда на касационното производство пред Hoge Raad der Nederlanden, с цел отмяна на решението на Rechtbank 's-Hertogenbosch от 26 февруари 2008 г. Bayer повдига възражение, с което иска отхвърляне на жалбата и осъждане на Realchemie да заплати действителните съдебни разноски по смисъла на член 14 от Директива 2004/48 във връзка с член 1019h от нидерландския граждански процесуален кодекс.

30. На 26 юни 2009 г. генералният адвокат към Hoge Raad der Nederlanden представя своето заключение, в което предлага на посочената юрисдикция да сезира Съда, преди да се произнесе.

31. В резултат на това Hoge Raad der Nederlanden идентифицира два въпроса, по които е необходимо да бъде дадено тълкуване от страна на Съда.

32. От една страна, що се отнася до определението, с което е наложена глоба като гражданскоправна санкция, запитващата юрисдикция пита дали то

попада в материалния обхват на Регламент № 44/2001, като се имат предвид характерните за него публичноправни елементи. Действително, посочената глоба представлява санкция за извършено нарушение на съдебна забрана. Тя е наложена от германския съд по искане на частноправен субект, но трябва да бъде внесена, след като органите на юрисдикцията са предприели действия за нейното служебно събиране, в касата на съда, в полза на германската държава, а не в полза на страната, която е предприела инициативата за това.

33. От друга страна, Hoge Raad der Nederlanden изразява съмнения относно приложимостта на член 14 от Директива 2004/48 към спора по главното производство. Макар да може да се счита, че тази директива цели да гарантира ефективното спазване на правата върху интелектуална собственост и че признаването и изпълнението на едно решение, което се отнася до посочените права, може да съставлява част от ефективното им спазване, Директива 2004/48 гласи, че мерките, процедурите и средствата за закрила, които тя предвижда, се прилагат за всички нарушения на права върху интелектуална собственост⁸. Производството по екзекватура обаче, доколкото се състои в извършване на проверка от страна на съда, че са изпълнени условията за признаване и изпълнение, не влиза в приложното поле на посочената директива.

34. Тъй като среща затруднение при тълкуването на правото на Съюза, Hoge Raad der Nederlanden решава да спре

производството и с акт за преюдициално запитване, постъпил в секретариата на Съда на 21 октомври 2009 г., на основание член 234 ЕО отправя до Съда следните два преюдициални въпроса:

„1) Следва ли понятието „граждански и търговски дела“ в член 1 от Регламент [№ 44/2001] да се тълкува в смисъл, че [посоченият] регламент се прилага и за признаването и изпълнението на решение, което включва осъждане да се плати глоба по член 890 от [ЗПО]?

2) Следва ли член 14 от Директива [2004/48] да се тълкува в смисъл, че той намира приложение и спрямо производство по изпълнение, свързано с:

а) постановено в друга държава членка решение относно нарушение на право върху интелектуалната собственост;

б) постановено в друга държава членка решение, с което се налага имуществена санкция или глоба за неспазване на забрана за нарушаване на право върху интелектуалната собственост;

в) постановени в друга държава членка решения относно съдебните разноски, които се основават на споменатите в точки а) и б) решения?“

⁸ — Вж. член 2, параграф 1 от Директива 2004/48.

III — Производството пред Съда

1. Предварителни бележки

35. Realchemie, нидерландското и германското правителство, както и Европейската комисия са представили пред Съда писмени становища.

36. В проведеното на 25 януари 2011 г. съдебно заседание Realchemie, германското правителство и Комисията са изложили становищата си устно.

38. С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали постановеното в Германия решение, което налага на Realchemie плащането на глоба като гражданскоправна санкция по силата на член 890 от ЗРО, подлежи на признаване и изпълнение в Нидерландия въз основа на Регламент № 44/2001. Следователно Съдът е приканен да определи дали подобна глоба попада в областта на гражданските и търговските дела по смисъла на член 1 от посочения регламент.

39. Бих желал предварително да формулирам две групи бележки.

IV — Правен анализ

A — По първия въпрос

37. След формулирането на някои предварителни бележки, ще анализирам правния режим на глобата като гражданскоправна санкция, както се схваща в германското право, преди да подложа на преценка нейните характерни елементи в светлината на практиката на Съда.

40. На първо място, трябва да се припомни приемствеността, която съществува между Брюкселската конвенция и Регламент № 44/2001, както това е посочено в съображение 19 от посочения регламент⁹. Съдът е стигнал до логичния извод, че „Доколкото Регламент № 44/2001 заменя занапред в отношенията между държавите членки Брюкселската конвенция, направеното от Съда тълкуване на [разпоредбите на посочената Конвенция] важи и за [разпоредбите на посочения Регламент], когато разпоредбите на Брюкселската конвенция и тези на Регламент № 44/2001 могат да се квалифицират като еквивалентни“¹⁰.

⁹ — Вж. точка 6 от настоящото заключение.

¹⁰ — Решение от 23 април 2009 г. по дело Draka NK Cables и др. (С-167/08, Сборник, стр. I-3477, точка 20).

Такъв е случаят с член 1 от Регламент № 44/2001, чийто текст е идентичен с този на член 1 от Брюкселската конвенция. Следователно постановената въз основа на посочената конвенция съдебна практика може успешно да се изтъква в рамките на настоящото преюдициално запитване. Същото се отнася до различните обяснителни доклади, изготвени по този повод¹¹.

41. На второ място, отбелязвам, че член 1 от Регламент № 44/2001, разглеждан във връзка със съображение 7 от същия, което подчертава значението на включването в приложното поле на посочения регламент на „всички основни граждански и търговски дела“, е в подкрепа на тълкуване на посочената област, което цели да покрие нейната същина според вижданията на държавите и европейското разбиране¹². Следователно понятието „граждански и търговски дела“ представлява автономно понятие на правото на Съюза, независимо от националните квалификации, които всяка държава членка придава на съдебните производства и съдебните актове, които подлежат на признаване и изпълнение, и трябва да бъде тълкувано с оглед на про-

изхода, целите и системата на посочения регламент¹³.

2. Правен режим на глобата като гражданскоправна санкция в германското право

42. Според успоредните твърдения на запитващата юрисдикция, на Realchemie и на германското правителство, глобата като гражданскоправна санкция, предвидена в член 890 от ZPO, преследва принудителното изпълнение на едно задължение за бездействие или задължение да се търпи определено действие, по смисъла на германското право, предварително установено със съдебно решение. Ако длъжникът наруши задължението си да се въздържа от действие или да търпи определено действие, той трябва да бъде принуден да спазва първоначалното задължение. Тази принуда се упражнява посредством член 890 от ZPO, предвиждащ т.нар. „приканване към ред“, което може да се прояви в две форми, а именно глоба като гражданскоправна санкция или лишаване от свобода. От посочения член 890 е видно и това, че съдът може да избере да наложи направо лишаване от свобода, без да е необходимо да е наложил преди това глоба като гражданскоправна санкция.

43. Все при условията на член 890 от ZPO, приканването към ред се прави по

11 — Като доклад на Jenard, J. по Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право (ОВ C 59, 1979 г., стр. 54) (наричан по-нататък „докладът Jenard“) и доклада на Schlosser, P. по Конвенцията от 9 октомври 1978 г. относно присъединяването на Кралство Дания, на Ирландия и на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия към Конвенцията относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право, както и към Протокола за нейното тълкуване от Съда на ЕО (ОВ C 59, 1979 г., стр. 71) (наричан по-нататък „докладът Schlosser“). Обяснителният доклад на Rosag, F. по Конвенцията относно компетентността и изпълнението на решенията по граждански и търговски дела, подпосана в Лутано на 30 октомври 2007 г. (ОВ C 319, 2009 г., стр. 1) (наричан по-нататък „докладът Rosag“), също ще бъде използван, тъй като Регламент № 44/2001 служи за основа на посочената Конвенция.

12 — Решение от 15 февруари 2007 г. по дело Lechouritou и др. (C-292/05, Сборник, стр. I-1519, точка 28).

13 — Относно член 1 от Брюкселската конвенция вж. Решение от 14 октомври 1976 г. по дело LTU (29/76, Recueil, стр. 1541, точка 3), Решение от 16 декември 1980 г. по дело Rüffer (814/79, Recueil, стр. 3807, точка 7 и цитираната съдебна практика) и Решение от 21 април 1993 г. по дело Sonntag (C-172/91, Recueil, стр. I-1963, точка 18); относно Регламент № 44/2001 вж. Решение по дело Draka NK Cables и др., посочено по-горе (точка 19 и цитираната съдебна практика), както и Решение от 23 април 2009 г. по дело Falco Privatstiftung и Rabitsch (C-533/07, Сборник стр. I-3327, точка 20 и цитираната съдебна практика).

искане на взыскателя и може да бъде наложено само ако е предшествано от предупредително съобщение към длъжника какви последици би имало изпълнението на задължението му¹⁴. При нарушаване на задължението, след като е бил сезиран от взыскателя и е изслушал длъжника¹⁵, германският съд може да постанови приканване към ред, което в случая се състои в налагането на Realchemie на глоба като гражданскоправна санкция в размер на 20 000 EUR за неизпълнение на задължението му, произтичащо от основното определение.

44. Следователно посочената глоба е могла да бъде наложена само в резултат на искането на Bayer. Същевременно тя не е наложена в негова полза. Глобата като гражданскоправна санкция трябва да бъде изплатена в касата на съда, за да бъде върната в държавния бюджет. Тя се събира служебно, като председателят на съда е орган по изпълнението¹⁶.

45. Realchemie добавя, без останалите заинтересовани страни да са обсъждали това, че определението за приканване към ред не представлява само по себе си изпълнително основание. То има обикновена декларативна стойност. Само когато глобата като гражданскоправна санкция съдържа разбивка на разноските, посочваща взыскателя, размера и отредените срокове, е налице изпълнително основание,

което единствено подлежи на признаване и изпълнение в държавата, в която е поискано¹⁷.

3. Правна преценка

а) Неотносимият характер на критерия дали съдебното решение е основно или допълнително

46. Една от особеностите на разглежданото по главното производство положение произтича от факта, че спорът, в рамките на който се вписва приемането на определението, налагащо глоба като гражданскоправна санкция в Германия, се отнася до привременни мерки.

47. При наличието на такива мерки, позицията на Съда е била да потвърди, че „привременните или обезпечителните мерки са годни да защитят права от най-различно естество и тяхната принадлежност към приложното поле на Конвенцията се определя не от тяхното собствено естество, а от естеството на правата, чиято защита те осигуряват“¹⁸.

14 — От делото е видно, че основното определение действително съдържа това предупредително съобщение, адресирано до Realchemie.

15 — Член 891 от ZPO.

16 — Член 1, параграф 1, точка 3 от JBeitO.

17 — От писменото становище, представено от Realchemie е видно, че органът по изпълнението на глобата като гражданскоправна санкция действително е направил разбивка на разноските на 23 август 2006 г.

18 — Решение от 27 март 1979 г. по дело de Cavel (143/78, Recueil, стр. 1055, точка 8), Решение от 26 март 1992 г. по дело Reichert и Kockler (C-261/90, Recueil, стр. I-2149, точка 32) и Решение от 17 ноември 1998 г. по дело Van Uden (C-391/95, Recueil, стр. I-7091, точка 33).

48. В настоящия случай определението, с което е наложена глоба като гражданско-правна санкция, е постановено в рамките на „главен“ спор, целящ постановяването на привременни мерки с оглед на временната защита на едно право върху интелектуална собственост, което има подчертано гражданскоправен характер. Тъй като определението, с което е наложена глобата, не може да бъде произнесено при липсата на основно определение, първото допълва второто и зависи от неговото съществуване. Гражданскоправното естество на основното определение предопределя това на определението, с което е наложена глобата. Поради това, както предлага германското правителство, за да се даде отговор на първия поставен въпрос, би било достатъчно да се провери дали основното определение подлежи на признаване и изпълнение на основание член 1 от Регламент № 44/2001. Понеже случаят действително е такъв, определението, с което е наложена глоба като гражданскоправна санкция, също попада в обхвата на гражданската и търговската материя.

49. Това предложение е примамливо, защото има предимството да бъде просто и ефикасно. Въпреки това то трябва незабавно да се отхвърли, тъй като прилагането на критерия за акцесорност в нашия случай се сблъсква с един особено фрапиращ елемент. Действително глобата като гражданскоправна санкция, както бе посочено по-горе, представлява приканване към ред по смисъла на германското право, но тя не е единствената му форма, понеже освен нея съществува възможност за германския съд да постанови лишаване от свобода. Доведено до крайност, предложението разсъждение би могло да доведе до извода, че лишаването от свобода попада в приложното поле на член 1 от Регламент № 44/2001, когато е наложено в контекста

на главен спор относно привременни мерки, приети за преустановяване на нарушението на едно гражданско право. Очевидно е, че такава ситуация трябва да бъде изключена и Съдът трябва да приеме друг критерий в рамките на своя анализ.

б) Отраженията на глобата като гражданскоправна санкция върху естеството на правоотношенията между страните или върху предмета на спора

и) Насоките, предоставени от практиката на Съда

50. Понеже извлеченият от Съда специфичен критерий в хипотезата на привременни мерки не ни помага в рамките на настоящото преюдициално запитване, трябва да се позовем на общите насоки, които той е предоставил в контекста на своята практика по член 1 от Брюкселската конвенция.

51. От постоянната практика на Съда произтича, че понятието „граждански и търговски дела“ трябва да бъде тълкувано, като се отчита, че „някои категории съдебни решения трябва да бъдат изключени от приложното поле на Конвенцията поради наличието на елементи, които

характеризират естеството на правоотношенията между страните в спора или неговия предмет¹⁹. Тези два критерия — естеството на правоотношенията между страните или предметът на спора — са служили до момента за отбелязване на границата между споровете, от една страна, попадащи в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, поради факта че са насочени към уреждането на едно частноправно правоотношение, и от друга — тези, които се отнасят до публичноправни отношения.

52. Относно първия критерий Съдът е препоръчал „да се идентифицира съществуващото правоотношение между страните по спора и да се изследват основанието и условията за упражняване на иска“²⁰. Той е постановил също така, че правоотношението между страните по един спор има частноправен характер, когато противопоставя два частноправни субекта и доколкото предявилата иска страна е използвала по този начин законно средство, което ѝ е било предоставено чрез законна суброгация, предвидена в разпоредба на гражданското право, без този иск да съответства на упражняването на каквито и да било правомощия, прекомерни спрямо правните норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти²¹. По същия начин се е произнесъл Съдът по иск, предявен не срещу поведение или процедури, които предполагат проявление на правомощия на публична

власт от една от страните по спора, а срещу действия на частноправни субекти²².

53. От друга страна, самият факт, че една от страните по спора е публичноправен субект, не води автоматично до изключването на спора от приложното поле на Регламент № 44/2001. Единствено в случаите, когато органът на публичната власт — страна по спор, противопоставящ го на частноправен субект, действа при упражняване на своята публична власт, посоченият спор е обект на подобно изключване²³. Действително „проявлението на правомощия на публична власт от една от страните по спора, поради това че последната упражнява правомощия, прекомерни спрямо правните норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти, изключва този спор от обхвата на гражданските и търговските дела по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент [...] № 44/2001“²⁴.

54. Вторият предвиден критерий е много по-слабо застъпен в практиката на Съда. Изолирано и в противоречие с предишната си практика Съдът се е произнесъл по повод на решение, постановено през

19 — Решение по дело LGU, посочено по-горе (точка 4), Решение от 14 ноември 2002 г. по дело Baten (C-271/00, Recueil, стр. I-10489, точка 29), Решение от 15 май 2003 г. по дело Préservatrice foncière TIARD (C-266/01, Recueil, стр. I-4867, точка 21), както и Решение по дело Lechouritou и др., посочено по-горе (точка 30).

20 — Решение от 5 февруари 2004 г. по дело Fgahuil (C-265/02, Recueil, стр. I-1543, точка 20 и цитираната съдебна практика).

21 — Пак там (точка 21).

22 — Решение от 28 април 2009 г. по дело Apostolides (C-420/07, Сборник, стр. I-3571, точка 45).

23 — Решение по дело LGU, посочено по-горе (точка 4), Решение по дело Rüffer, посочено по-горе (точка 8), Решение по дело Sonntag, посочено по-горе (точка 20), Решение по дело Baten, посочено по-горе (точка 30), Решение по дело Préservatrice foncière TIARD, посочено по-горе (точка 22), Решение по дело Lechouritou и др., посочено по-горе (точка 31), както и Решение по дело Apostolides, посочено по-горе (точка 43).

24 — Решение по дело, Lechouritou и др., посочено по-горе (точка 33 и цитираната съдебна практика), както и Решение по дело Apostolides, посочено по-горе (точка 44). За систематичен анализ на практиката на Съда по този въпрос препращам към заключението на генералния адвокат Ruiz-Jarabo Colomer, представено по дело Lechouritou и др., и по-точно към точки 37 и сл. от посоченото заключение.

1991 г., че „[з]а да се определи дали един спор попада в приложното поле на [посочената] Конвенция, трябва да бъде взет предвид *единствено* предметът на този спор“²⁵. Това разрешение не е било повторено оттогава и Съдът се е задоволил впоследствие да потвърди, че „ако поради своят предмет един спор е изключен от приложното поле на Конвенцията, наличието на предварителен въпрос, по който съдът трябва да се произнесе, за да разреши спора, не би могло, независимо от съдържанието на този въпрос, да оправдае приложението на Конвенцията“²⁶. Впоследствие Съдът е възпроизвел своята принципна констатация, позовавайки се както на правоотношението между страните, така и на предмета на спора²⁷.

55. Така, с оглед на горепосочените елементи, трябва да се провери дали е имало проявление на правомощие на публична власт в производството, в резултат на което е прието определението за налагане на глоба като гражданскоправна санкция, като се прецени естеството на правоотношението между страните и предметът на спора.

ii) Приложение в конкретния случай

56. По същество Комисията поддържа, че определението, с което е наложена глобата

25 — Решение от 25 юли 1991 г. по дело Rich (C-190/89, Recueil, стр. I-3855, точка 26). Курсивът е мой.

26 — Решение от 20 януари 1994 г. по дело Owens Bank (C-129/92, Recueil, стр. I-117, точка 34).

27 — Вж. съдебната практика, посочена в бележка под линия 19.

като гражданскоправна санкция, не би могло да се разглежда изолирано, че страните по основното производство и по това, довело до налагането на глоба, са същите, още повече че единствено Вауег има правото да инициира производство относно посочената глоба. Германското правителство, от своя страна, счита, че посоченото право се състои в това да бъде съблюдавано правото на Вауег върху интелектуална собственост и следователно не произтича единствено от акт на публична власт. В рамките на производството, завършило с налагането на глоба, германската държава просто е помогнала на възискателя да защити своето право, като глобата подсилва разпореждането за преустановяване на нарушението. Поради това материалното право, посочено в основното определение, трябва да определи естеството на спора.

57. Не споделям този анализ.

58. Глобата като гражданскоправна санкция, както е структурирана и приложена в германското право, включва едновременно елементи от гражданско естество, които спадат към частното право, и публичноправни елементи. Този нееднороден състав налага да претеглим всеки от тези елементи, за да отговорим на поставения въпрос.

59. Несъмнено глобата като гражданскоправна санкция е била наложена поради непълнение от страна на Realchemie на задълженията, които са му били вменени с основното определение. Разбира се,

фактът, че Realchemie изпълнява посочените задължения, ще допринесе за постигането на временната закрила на правото на интелектуална собственост, притежавано от Bayer, което освен това е единствената страна, която може да изиска от германския съд да наложи глоба като гражданскоправна санкция.

60. Не можем обаче да пренебрегнем факта, че с оглед на функцията и целта, която преследва глобата като гражданскоправна санкция, на нейния действителен получател и на начина на събирането ѝ определящи са аспектите, свързани с публичното право и те подкрепят тезата за изключване на глобата като гражданскоправна санкция от приложното поле на гражданските и търговските дела по смисъла на член 1 от Регламент № 44/2001.

61. Що се отнася до функцията на глобата като гражданскоправна санкция и целта, която тя преследва, по мое мнение анализът би бил непълен, ако спрем до извода, че глобата не преследва други цели освен ефективната закрила на правото на Bayer, признато в основното определение. Ситуацията явно е по-двусмислена.

62. Глобата като гражданскоправна санкция е принудителна мярка, която естествено има репресивен аспект. Заинтересованите страни пространно са изразили становище по въпроса дали глобата като гражданскоправна санкция има преди всичко превантивен или репресивен характер, изтъквайки довода, че

ако превантивният аспект надделява, то глобата като гражданскоправна санкция попада в обхвата на гражданските и търговските дела.

63. По мое мнение трябва да разграничим два момента: превантивният аспект важи за целия период, който тече от произнасянето на основното определение — което съдържа предупредителното съобщение — и започването на производството, което трябва доведе до налагането на глоба. В този промеждутък от време загубилата страна — Realchemie — знае много добре какъв риск поема, ако не изпълни задълженията, наложени ѝ с основното определение. Самото наличие на предупредителното съобщение може да бъде достатъчно да възпре длъжника от нарушаване на постановеното разпореждане. За сметка на това от момента, в който посоченият длъжник носи вина за нарушение на разпоредбите на основното определение, е ясно, че налагането на глоба като гражданскоправна санкция има по същество репресивен характер. От една страна, глобата като гражданскоправна санкция няма за функция или цел да поправи вредите, понесени от Bayer, или да го обезщети за продължаващото нарушение на правото на върху интелектуална собственост от страна на Realchemie, въпреки разпорежданията, съдържащи се в основното определение. От друга страна, предмет на санкциониране е не толкова фактът, че Realchemie продължава със своето предполагаемо²⁸ нарушение на правото на Bayer. Обратно, налагайки глобата като гражданскоправна санкция, гер-

28 — Всъщност не трябва да забравяме, че основното определение е само привременна мярка, постановена следователно временно във връзка с едно твърдяно, но все още не напълно доказано нарушение на право върху интелектуална собственост от страна на Realchemie.

манският съд е санкционирал нарушение на съдебно разпореждане, в случая това да се изпълнят задълженията, описани в основното определение. Следователно предметът на производството, довело до налагане на глоба като гражданскоправна санкция, е именно санкцията, в широк смисъл, за виновно нарушение на съдебна забрана. Щом като вече не е възможно да се поддържа, че критерият, който трябва да надделява, е този на разглежданото в основното определение материално право, защото този критерий няма никакво отражение върху налагането на глоба като гражданскоправна санкция, от значение е само фактът, че е имало нарушение на постановено от съдебен орган разпореждане за извършване на определено действие или за въздържане от действие. Така частният интерес отстъпва в полза на обществения, който се изразява в спазването на съдебните решения.

64. Поради това не мисля, че е възможно да се поддържа, че в рамките на производството, довело до налагането на глоба, естеството на правоотношението между страните по спора не е било изменено спрямо главното производство, довело до приемането на основното определение. Разбира се, Вауег трябва да поиска налагането на глоба. Вярно е, че тази санкция може да бъде постановена само при съвпадане на интереса на Вауег основното определение да бъде изпълнено с интереса на държавата от изпълнение на съдебните ѝ решения. Според германското законодателство спечелилата страна в основния спор може също да допринесе за реализацията на обществен интерес, като инициира производство по налагане на глоба, но това е само възможност и съдът не може да се самосезира, за да наложи глоба като гражданскоправна санкция. Тази възможност все пак не е нищо друго освен

проявление на дълбоко смесения характер на глобата като гражданскоправна санкция и не трябва да бъде разглеждана като определящ елемент.

65. Всъщност, след като веднъж е поискано налагането на глоба като гражданскоправна санкция, Вауег няма повече никаква роля в производството, което изцяло е извън негов контрол. Ако в началото основното производство е свързало Realchemie и Вауег като страни по спора, що се отнася до производството, довело до налагането на глоба, спорът засяга вече само Realchemie и съда, т.е. извършителя на нарушението на съдебното решение и органа, приел последното. По явен начин спорът се плъзга от стриктно частноправно отношение — разрешаването на основния спор между Realchemie и Вауег — към отношение, което безспорно съдържа публичноправни елементи, а именно — санкцията за неизпълнение на съдебно решение.

66. Този анализ се потвърждава от факта, че Вауег не се ползва от глобата като гражданскоправна санкция, която трябва да бъде внесена в касата на съда в полза на публичната власт. Събирането на глобата е монопол на съдебните органи, като е изключена всяка намеса на започналата производство страна. Съчетаването на тези елементи предоставя доказателството, че изпълнението на глобата като гражданскоправна санкция служи за осъществяване на правото на държавата да санкционира действия или бездействия, които противоречат на издадени разпореждания, а не

на правото на Вауер да бъде спазвано правото му върху интелектуална собственост.

индивидуално засегнатата страна, попадат в приложното поле на Конвенцията“.

67. Без да стигаме до това да твърдим, че глобата като гражданскоправна санкция може да се уподоби изцяло на решение с наказателноправен характер, мисля, че индикациите, предоставени в доклада Schlosser²⁹ с цел да бъде изразено разграничението между гражданското и наказателното право, могат да бъдат полезни именно за да ни изяснят какво отношение да възприемем спрямо толкова нееднозначен случай. В точка 29 от този доклад се посочва, че „наказателните производства и решения от всякакъв вид са изключени от приложното поле на Конвенцията. Това не важи само за наказателните производства *stricto sensu*: останалите санкционни производства, приложими в случай на нарушение на разпоредения и забрани от обществен интерес, също не попадат в обсега на гражданското право. В някои случаи може да се окаже доста трудно да се квалифицират наказанията от частен характер, каквито се срещат под различни форми в много правни системи [...]. Като се има предвид, че много правни системи оправомощават и частноправни субекти да встъпват в наказателни производства от общ характер, не е възможно да се използва като разграничителен критерий видът на лицето, което започва производството. Определящият елемент е дали частноправният субект, започнал производството, или който и да е друг частноправен субект извлича полза от санкцията. Поради тази причина решенията, постановени от датските трудови юрисдикции, които предоставят изплащането на глоба на молителя или на всяка друга

68. Приложен в настоящия случай, докладът Schlosser потвърждава моя първоначален подход. Изправени сме пред санкционно производство, приложимо в случай на нарушение на разпоредяване. Критерият кое е лицето, инициирало производството, трябва да остане вторичен, като определящият елемент е кой извлича полза от санкцията и дали изплащането на глобата се извършва в полза на частноправен субект, какъвто е заявителят. В дадения случай правото на инициатива принадлежи на Вауер, но е невъзможно да се твърди, че дружеството извлича полза от санкцията, тъй като не на него е изплатена глобата. Следователно не са налице всички условия, за да се приеме, че глобата като гражданскоправна санкция попада в обхвата на гражданските и търговските дела и следователно в приложното поле на Регламент № 44/2001.

в) Сравнителен анализ на глобата като гражданскоправна санкция и на имуществената санкция по смисъла на член 49 от Регламент № 44/2001

69. Заинтересованите страни са разделени и по въпроса дали глобата като гражданскоправна санкция може да бъде разглеждана като имуществена санкция по смисъла на член 49 от Регламент № 44/2001. Германското правителство в

29 — Посочен в бележка под линия 11.

частност счита, че аналогията е напълно възможна, поради това че в германското право имуществената санкция и глобата като гражданскоправна санкция не се различават особено, тъй като и двете трябва да бъдат внесени в полза на държавата и тъй като текстът на този Регламент не прави разлика според това дали имуществената санкция се изплаща на държавата или на частноправен субект.

70. Трябва обаче да се констатира, че член 49 от посочения регламент не закрепва германското схващане за имуществената санкция. Това посочва във всеки случай точка 213 от доклада Schlosser, която споменава имуществената санкция като „факт[а], че ответникът е осъден да извърши въпросното действие и същевременно да изплати на заявителя известна сума в случай на неизпълнение. [...] Същевременно Конвенцията не урежда въпроса дали може да се пристъпи към подобно изпълнение в случай на имуществена санкция, наложена за неизпълнение на съдебно решение, но не в полза на страната, поискала изпълнението, а в полза на държавата“. Така, дори ако Съдът приеме, че глобата като гражданскоправна санкция се приравнява на имуществената санкция — в което се съмнявам, — тази констатация не би позволила въпросът да се реши единствено въз основа на член 49 от Регламент № 44/2001, тъй като според доклада Schlosser законодателят на Съюза не е възнамерявал по този начин да обхване случаите, в които имуществената санкция или приравнена на нея мярка е внесена в полза на държавата в случай на неизпълнение на съдебно решение.

71. Освен това докладът Rosar³⁰ внася уточненията, според което фактът, че сред мерките от приложното поле на Регламент № 44/2001 не са включени имуществените санкции, изплащани на държавата за неизпълнение на съдебно решение, не е плод на игнориране на съществуването на такъв механизъм, а е израз на волята на авторите. Относно член 49 от Регламент № 44/2001 посоченият доклад припомня, че „[б]еше подчертано, че тази разпоредба не позволява да се определи дали тя обхваща имуществените санкции, наложени за неизпълнение на съдебно решение и които се полагат не на вискателя, а на държавата“³¹. Той продължава, уточнявайки, че „[в] рамките на работата по изменение беше подсказано, че би било полезно да се уточни редакцията в този смисъл. Въпреки това ad hoc групата избира да не променя редакцията по начин, че да се включат изрично имуществените санкции, изплащани на държавата, тъй като решение в полза на една държава би могло да има наказателноправен характер, така че всяко изменение в тази област би рискувало да въведе наказателноправен елемент в конвенция, отнасяща се до граждански и търговски дела. Следователно въпросната разпоредба не може да се тълкува като обхващаща имуществените санкции, изплащани на една държава, освен ако гражданскоправният им характер е явен и при условие че тяхното изпълнение е поискано от частноправна страна в рамките на производството, водещо до издаването на декларация, която констатира изпълнителната сила на решението, независимо дали имуществените санкции са предназначени за държавата или не“. Както вече доказах

30 — Посочен в бележка под линия 11.

31 — Точка 167 от посочения доклад.

обаче, гражданскоправният характер на глобата по смисъла на член 890 от ZPO далеч не е очевиден.

4. Заключителни бележки

72. Относно тази глоба като гражданскоправна санкция ще отбележа още, че имуществената санкция по смисъла на Регламент № 44/2001, която трябва да се разграничава от германското схващане, има за цел да подтикне ответника да преустанови нарушението на правото на ищеца. Ако глобата като гражданскоправна санкция е постановена като точна сума, имуществената санкция се състои в изплащането на „парична сума за всеки просрочен ден с оглед да принуди длъжника да изпълни задълженията си“³². Преди всичко длъжникът има възможността да се отклони от плащането на имуществената санкция, като изпълни задълженията си. Докато при глобата като гражданскоправна санкция поведението на длъжника след нейното налагане няма никакво отражение: от момента, в който е наложена, глобата като гражданскоправна санкция трябва да бъде заплатена, независимо че длъжникът вече е изпълнил задълженията си. Тук става дума за решаващ елемент, който, като се имат предвид и бележките, съдържащи се в доклада Schlosser, трябва да ни убеди във факта, че не би могло да се отговори на поставения въпрос в светлината на член 49 от Регламент № 44/2001.

73. Като се имат предвид всички гореизложени съображения, предлагам да се отговори на първия въпрос, че решение, с което длъжникът по задължение, съдържащо се в предходно съдебно решение, е осъден, поради това че не е изпълнил искането на другата страна по спора да внесе в касата на юрисдикцията „глоба като гражданскоправна санкция“, при условията по член 890 от ZPO, не попада в обхвата на „граждански[те] и търговски[те] дела“ по смисъла на член 1 от Регламент № 44/2001.

74. Ако Съдът отсъди друго и въпреки че му е поставен въпрос от запитващата юрисдикция само относно обсега на член 1 от Регламент № 44/2001, струва ми се необходимо той да припомни на посочената юрисдикция, че не е достатъчно едно решение да се отнася към граждански и търговски дела, за да бъде признато и изпълнено в замолената държава. Напротив, запитващата юрисдикция трябва да се увери още, че решението — предмет на производството по екзекватура, е било постановено в неговата държава по произход при спазване правото на защита, че то наистина представлява изпълнително основание и че страната, която иска неговото признаване и изпълнение в замолената държава, е „заинтересована страна“ по смисъла на член 38 от Регламент № 44/2001.

32 — Доклад Jenard, споменат по-горе (стр. 54).

75. По тези три точки ще се ограничи да припомним елементите от преписката, върху които в частност трябва да бъде привлечено вниманието на запитващата юрисдикция.

76. Що се отнася до зачитането на правото на защита, Съдът вече е потвърдил, че „всички разпоредби на Конвенцията [...] изразяват намерението да се следи за това, че в рамките на нейните цели производствата, водещи до приемане на съдебни решения, се провеждат при спазване правото на защита“³³. В това отношение Realchemie твърди в писменото си становище, че основното определение е било постановено без провеждане на устна фаза и без предварително призоваване. Дружеството е узнало за определението, налагащо глобата като гражданскоправна санкция, едва след неговото приемане. Същевременно според индикациите, предоставени от германското правителство, член 891 от ЗРО³⁴ изисква длъжникът да бъде предварително изслушан, когато съдът, след като е бил сезиран с такова искане от заявителя, предвижда да наложи глоба като гражданскоправна санкция на основание член 890 от ЗРО.

77. Относно изпълнителната сила на определението, с което е наложена глобата като гражданскоправна санкция, Realchemie твърди, че то не представлява само по себе си изпълнително основание,

а че само разбивката на разноските има това качество, по-конкретно поради факта че — за разлика от въпросното определение — посочва самоличността на вискателя — държавния орган. Германското правителство, разпитано по този въпрос в хода на съдебното заседание, не внася повече яснота. Следователно трябва да се задоволим с това да припомним, че член 38 от Регламент № 44/2001 предвижда в това отношение, че само решенията, постановени в една държава членка, които представляват изпълнително основание на нейна територия, могат да бъдат изпълнени в друга държава членка, след като са били обявени за подлежащи на изпълнение³⁵, и да оставим на запитващата юрисдикция да прецени изпълнителната сила на спорното определение.

78. Накрая, дори ако предположим, че определението, с което е наложена глобата като гражданскоправна санкция, действително има изпълнителна сила в държавата по произход, остава все пак въпросът дали Вауег може да иска изпълнението му в замолената държава, иначе казано, дали Вауег е „заинтересована страна“ по смисъла на член 38 от Регламент 44/2001. Отбелязвам, че германската правна уредба изглежда ясно указва, че председателят на съда, постановил посоченото определение, е единственият орган по изпълнение на същото. От преписката не става ясно дали в Германия Вауег има право да иска изпълнението на това определение от

33 — Решение от 13 юли 1995 г. по дело Hengst Import (C-474/93, Recueil, стр. I-2113, точка 16 и цитираната съдебна практика).

34 — Вж. точка 18 от настоящото заключение.

35 — Докладът Jenard указва, че тази изпълнителна сила „е качество на акта, чието изпълнение се иска съгласно правото на държавата по произход на решението, и [...] няма основание да придадем на едно чуждестранно съдебно решение качества, каквито то няма в държавата по произход“ (стр. 48). Вж. също така Решение от 29 април 1999 г. по дело Coursier (C-267/97, Recueil, стр. I-2543, точка 23) и цитирано Доклада Jenard по този въпрос, Решение по дело Apostolides, посочено погоре (точка 66).

името на съдебния орган. При тези условия запитващата юрисдикция ще трябва да има предвид указанията, представени в доклада Jeparд, според които „изразът „по искане на всяка заинтересована страна“ предполага, че правото на заявителя да иска заповед за изпълнение принадлежи на всяко лице, което може да се позове на решението в държавата по произход“³⁶.

79. Предвид несигурността и двусмислението на преписката, които се обясняват с факта, че запитващата юрисдикция е избрала да съсредоточи въпроса си върху член 1 от Регламент № 44/2001, Съдът не е в състояние да даде окончателни отговори, но ако приеме — противно на това, което предлагам, — че спорното решение се отнася към гражданските и търговските дела по смисъла на член 1 от Регламент 44/2001, ще трябва да привлече вниманието на запитващата юрисдикция върху тези три точки.

Б — По втория въпрос

80. В своята насрещна жалба пред запитващата юрисдикция Вауер е поискало жалбата на Realchemie да бъде отхвърлена и същото да бъде осъдено да заплати т.нар. „действителни“ съдебни разноски на основание член 14 от Директива 2004/48 във връзка с член 1019h от нидерландския

граждански процесуален кодекс, който го транспонира в нидерландския правов ред. Посоченият член 1019h предвижда по-тежко осъждане за разносните, отколкото обикновено по делата, попадащи в приложното поле на Директива 2004/48³⁷.

81. С втория си въпрос, отправен до Съда, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали съдебните разноски, свързани с процедура по екзекуатура, започнала в Нидерландия, в хода на която е било поискано признаването и изпълнението на шест постановени в Германия съдебни решения в рамките на спор, целящ да бъде защитено право върху интелектуална собственост, попадат в приложното поле на член 14 от Директива 2004/48, който задължава държавите членки да гарантират, че понесените от печелившата страна съдебни разноски ще бъдат понесени от загубилата страна. Следователно трябва да определим дали производството по екзекуатура попада в приложната поле на Директива 2004/48.

82. Много преди приемането на Директива 2004/48 Общността е подписала Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната

36 — Докладът Jeparд, споменат по-горе (стр. 49).

37 — Отбелязвам, че преписката не съдържа никаква информация относно точната редакция на тази разпоредба на нидерландското право и следователно относно разликата между осъждане за обикновени съдебни разноски и осъждането за съдебни разноски, установено от посочения член 1019h.

собственост³⁸, което предвижда в своя член 41, че „[Д]ържавите ще предприемат необходимите действия, така че тяхното законодателство да предвижда процедури, предназначени да осигурят спазването на правата върху интелектуална собственост [...] по начин, който да позволява ефикасно действие срещу всеки акт, който нарушава правата върху интелектуална собственост [...]“. Преследвайки целта за повишаване на ефикасността на защитата на правата върху интелектуална собственост, член 45 от посоченото споразумение прогласява принципа, според който съдебните органи са овластени да разпоредят на нарушителя да заплати на носителя на нарушеното право върху интелектуална собственост съдебните разноски в широк смисъл.

се гарантира, че материалното право на интелектуалната собственост [...] се прилага ефективно в Общността“⁴⁰. Тъй като различията между държавите членки отслабват неговото съдържание⁴¹, тази директива цели да гарантира, чрез сближаването на законодателствата в тази област, спазването на правата върху интелектуална собственост чрез установяването на необходимите за тази цел мерки, процедури и средства⁴². По смисъла на член 2 от посочената директива „мерките, процедурите и средствата за защита [...] се прилагат [...] за всички нарушения на права върху интелектуална собственост, както е предвидено в законодателството на Общността и/или в националното законодателство на съответната държава членка“. Когато тези мерки, процедури и средства са необходими за защита на право върху интелектуална собственост, Директива 2004/48 предвижда, че „[Д]ържавите членки гарантират, че понесените от печелившата страна разумни и пропорционални съдебни разноски и други разходи са за сметка на губещата страна“⁴³.

83. Директива 2004/48, както се припомня в съображения 4 и 5 на същата, се вписва в поредицата международни задължения, обвързващи Общността, които бяха току-що споменати. Признавайки значението на защитата на интелектуалната собственост за насърчаване на иновациите и творчеството, както и за развитие на трудовата заетост и повишаване на конкурентоспособността³⁹, законодателят на Съюза е констатирал необходимостта „да

84. Тъй като целта на законодателя на Съюза е да предостави засилена закрила на носителите на права върху интелектуална собственост, би било възможно да се поддържа, че понеже спорът между Bayer и Realchemie в Германия има за предмет защитата на право върху интелектуална собственост, производството по екзекватура,

38 — Което съставлява приложение 1В към Споразумението за създаване на Световната търговска организация (СТО), подписано в Маракеш на 15 април 1994 г. и одобрено с Решение 94/800/ЕО на Съвета от 22 декември 1994 година относно сключването от името на Европейската общност, що се отнася до въпроси от нейната компетентност, на споразуменията, постигнати на Уругвайския кръг на многостранните преговори (1986—1994 г.) (ОВ L 336, стр. 1).

39 — Вж. съображения 1 и 10 от Директива 2004/48.

40 — Съображение 3 от Директива 2004/48.

41 — Вж. съображения 7—9 от Директива 2004/48.

42 — Член 1 от Директива 2004/48.

43 — Член 14 от Директива 2004/48.

започнато от Вауег в Нидерландия, представява един вид продължение на този спор и може да се счита, че тя също се отнася до накърняване на право на интелектуална собственост по смисъла на Директива 2004/48, което Вауег иска да бъде преустановено чрез признаването на изпълнителната сила на постановените в Германия решения. В такъв случай би ставало въпрос за производство, попадащо в обхвата на посочената Директива и следователно член 14 от нея би бил приложим.

85. Въпреки това не съм убеден в този подход поради три основни причини.

86. Първата е, че не считам за възможно да се каже, че предметът на едно производство по екзекватура е, най-точно казано, защитата на някакво материално право. Напротив, неговият предмет се състои в проверката на обективното наличие на необходимите условия за признаване и изпълнение на въпросните съдебни решения в замолената държава. Тя представлява етап, предхождащ фазата на изпълнение, която от своя страна цели действително да продължи защитата на

въпросното право, предприета в държавата членка по произход.

87. Втората причина е, че член 14 от Директива 2004/48 е напълно обоснована от особеното естество на споровете, отнасящи се до права върху интелектуална собственост. В писменото си становище Комисията правилно според мен е изтъкнала, че целта на член 14 е носителите на права върху интелектуална собственост да не бъдат възпирани да предявят иск от потенциално значителните разноски по производството. Ефективността на правата върху интелектуална собственост естествено предполага тяхната съдебна защита. Установявайки мерки, процедури и средства, необходими за тази цел, и потвърждавайки принципа, според който съдебните разноски трябва по принцип да бъдат понесени от загубилата страна, Директива 2004/48 закрепва благоприятни условия, за да могат правните субекти да се позовават на тях, започвайки съдебно производство. При това положение основанието за съществуване на посочения член 14 произтича от особеностите на производствата и доказателствените средства в областта на интелектуалната собственост, тъй като разноските за разследване или за експертизи могат да бъдат много високи⁴⁴. Обаче размерът на разноските, направени в рам-

44 — Както припомня Комисията в изложението си на мотивите, вж. предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно мерките и процедурите, целящи да осигурят спазването на правата върху интелектуална собственост (СОМ(2003) 46 окончателен) от 30 януари 2003 г., стр. 9.

ките на производство по екзекватура, не е сравним с този на разноските, направени в рамките на производство, имащо за цел да се установи нарушение на право върху интелектуална собственост, и не ми изглежда от естество да възпре претърпялата вреди страна да започне такова производство⁴⁵. Признаването на каквато и да било специфика на производствата по екзекватура, които биха имали за предмет съдебни решения, постановени в друга държава членка във връзка с право върху интелектуална собственост, не е оправдано.

88. На трето място, това тълкуване се потвърждава от уточнението в съображение 11 на Директива 2004/48, че тя „няма за цел въвеждане на хармонизирани правила за съдебно сътрудничество, юрисдикция, признаване и въвеждане в сила на решения по граждански и търговски въпроси, нито се занимава с приложимото законодателство. Съществуват инструменти на Общността, с които подобни въпроси се уреждат най-общо и по принцип са еднакво приложими за интелектуалната собственост“. Ако посочената Директива няма за цел да установява хармонизирани правила в областта на признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, следователно ми се струва че тя а fortiori не установява общо правило от естество да урежда осъждането на заплащане на съдебните

разноски в рамките на производство по екзекватура.

89. Това съображение 11 предполага, че Директива 2004/48 се прилага, без да накърнява приложението на Регламент № 44/2001. По смисъла на Регламент № 44/2001 разглеждането трябва да се ограничи до въпроса дали съдебното решение се отнася към граждански и търговски дела. Да се приеме, че член 14 от посочената Директива налага различен начин на определяне на съдебните разноски, когато става въпрос да бъде признато и изпълнено решение относно нарушаване на право върху интелектуална собственост, предполага, по един или друг начин, разглеждане по същество на посоченото решение, което би надхвърлило обикновения контрол, изискван по силата на член 1 от Регламент № 44/2001. Изискването за опростеност и бързина на производството по екзекватура, така, както е въведено в Регламент № 44/2001⁴⁶, също би било застрашено, без това да е особено оправдано.

90. Поради всички тези причини предлагам член 14 от Директива 2004/48 да бъде тълкуван в смисъл, че той не е предназначен да се прилага в рамките на производство по екзекватура, което има за предмет признаването и изпълнението на съдебни решения относно нарушаване на право върху интелектуална собственост.

45 — Бих искал да отбележа впрочем, че в делото по главното производство Realchemie е било осъдено да заплати разноските, свързани с производството по екзекватура, но Вауер настоява за по-тежко осъждане.

46 — Решение по дело Draka NK Cables и др., посочено по-горе (точки 26 и 30).

V — Заключение

91. С оглед на всички изложени по-горе съображения предлагам на Съда да даде следния отговор на поставените от Hoge Raad der Nederlanden два преюдициални въпроса:

- „1) Съдебно решение, с което длъжникът по задължение, съдържащо се в предишно съдебно решение, е осъден поради неговото неизпълнение и по искане на другата страна по спора да внесе в касата на юрисдикцията „глоба като гражданскоправна санкция“ при условията, предвидени в член 890 от германския граждански процесуален кодекс (Zivilprozessordnung), не се отнася към понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.

- 2) Член 14 от Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост трябва да се тълкува в смисъл, че той не е предназначен да се прилага в рамките на производство по екзекватура, което има за предмет признаването и изпълнението на съдебни решения относно нарушение на право върху интелектуална собственост.“